

Monitoring skutków zakazu handlu w niedziele

Analiza po I kwartale obowiązywania ustawy

Warszawa, 21 czerwca 2018

Co mówiliśmy przed wprowadzeniem zakazu handlu w niedziele?

OGRANICZENIE HANDLU W NIEDZIELE BĘDZIE OZNACZAŁO:

- Likwidację nawet 100 tysięcy miejsc pracy
- Ogromny kłopot dla wszystkich, którzy zarabiają przede wszystkim w weekendy np. dla sklepów rodzinnych, studentów, osób opiekujących się dziećmi w tygodniu
- Zmniejszenie obrotów sklepów o 6-15%
- Mniejsze wpływy do budżetu państwa
- Ograniczenie wolności i próbę narzucenia Polakom sposobu spędzania czasu
- Zmianę stacji benzynowych w sklepy
- Stratę czasu w kolejkach w centrach handlowych i supermarketach w piątki i soboty

*Jakie skutki zakazu handlu w niedziele
obserwujemy po I kwartale jego obowiązywania?*

SPADEK LICZBY KLIENTÓW GALERII HANDLOWYCH

- **Frekwencja w niedziele zmniejszyła się o 58,2%** w stosunku do analogicznego okresu w 2017 roku
- Tylko część klientów zdecydowała się na zakupy w inny dzień tygodnia
- Efektem **2,75 mln mniej klientów galerii handlowych** (Retail Institute za 5.03-20.05)
- Zbigniew Grycan, właściciel firmy „Grycan. Lody od pokoleń”: *Straty są nie do odrobienia. Całodniowy utarg najstarszej lodziarni nie przekroczył - w niedziele objęte zakazem handlu - 134 zł.*

BRAK KORZYŚCI DLA MAŁYCH SKLEPÓW

Jednym z celów ustawodawcy miała być pomoc małym sklepom.

Tymczasem **realizuje się scenariusz węgierski**: przez marketing i promocje w dużych sieciach, oraz kupowanie „na zapas” bankrutowały małe sklepy – ich liczba spadła na Węgrzech o 13% w trakcie obowiązywania zakazu (DGP).

W marcu sieci handlowe zwiększyły wydatki na reklamę o 100 mln złotych (Instytut Monitorowania Mediów).

Sieci handlowe wprowadzają specjalne promocje na piątek i sobotę. Przykładowo Biedronka regularnie organizuje promocję “Piątek i sobota bez VAT” na wybrane produkty. Małe, polskie sklepy rodzinne z niskimi obrotami nie są w stanie zaoferować takich promocji.

W kwietniu **obroty w sklepach małopowierzchniowych spadły o 4,7% w stosunku do marca** – po części efekt Wielkanocy, po części zakazu (Polska Izba Handlu).

NEGATYWNY WPŁYW NA SPRZEDAŻ

- W marcu sprzedaż detaliczna wzrosła o 9,2% rdr, jednak w sporej części mógł to być efekt Wielkanocy
- Wzrost w kwietniu o 4% rdr, spadek o 5,9% w stosunku do marca
- Według ekonomistów Credit Agricole zakaz handlu w kwietniu przyczynił się do **spadku o 1 pkt proc. dynamiki rocznej sprzedaży detalicznej**
- Przykład sieci Tesco, gdzie ogólne przychody ze sprzedaży wzrosły o 1,8%, jednak nie w Europie Wschodniej, gdzie spadły o 1%. Właściciel tłumaczy, że to przez zakaz handlu (za komunikatem firmy, podanym przez Business Insider)

NIEJASNE SKUTKI DLA ZATRUDNIENIA

Zgodnie z szacunkami ASM Sales Force Agency w soboty poprzedzające niedziele wolne od handlu liczba godzin pracujących w sklepach wzrosła o 30 proc. O połowę zwiększyła się liczba osób wykładających towar, jednak liczba kasjerów pozostała bez zmian, co oznacza, że część z nich przychodzi na 12-godzinne zmiany.

Przykładowo Biedronka i Lidl w soboty są otwarte do 22. Doniesienia prasowe mówią o początkach zmian o godz. 4-5 rano celem nadrobienia straconego czasu.

Zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw spadło w kwietniu w ujęciu miesięcznym o 2,1 tys. etatów, przez co dynamika roczna wyniosła jedynie 3,7 proc. Maj był najgorszym miesiącem od 2009 r. pod kątem zatrudnienia. **Jedną z przyczyn może być zakaz handlu.**

Zdaniem ekonomistów mBanku długotrwałym skutkiem ustawy może być spadek liczby etatów.

WZMOCNIENIE HANDLU INTERNETOWEGO

- Wzrosła popularność zakupów w internecie
- Rośnie objętość przesyłek – przeciętnie wzrosła o 20%, co rodzi utrudnienia dla kurierów (Gazeta Wyborcza)
- W drugą i trzecią niedzielę marca odpowiednio o 10% i o 14% więcej transakcji w sklepach internetowych niż w lutym

LUKI W PRZEPISACH, KARY DLA PRZEDSIĘBIORCÓW

- Żabki otwierają się jako placówki pocztowe
- 32 wyjątki od przepisów ustawy, część z nich niejasna, co wpływa na spadek poziomu szacunku do prawa i ograniczenie uczciwej konkurencji
- Bubel roku według Forum Obywatelskiego Rozwoju
- Zgodnie z ustaleniami DGP, Państwowa Inspekcja Pracy skierowała do sądu co najmniej **80 wniosków o ukaranie przedsiębiorców**, a na setki innych nałożyła mandaty (dane na koniec maja 2018)

PODZIELONE OPINIE KONSUMENTÓW

Jeśli w badaniu pytano o możliwość robienia zakupów w niedziele, to było zdecydowanie więcej zwolenników wolności handlu niż zakazu. Natomiast gdy stawiano pytanie o ustawę ws zakazu handlu, było nieznacznie więcej popierających zakaz niż krytyków tego rozwiązania:

Pollster dla SE z marca: **58 proc. ankietowanych chciałoby móc robić zakupy w niedzielę**, pozytywnie zakaz ocenia jedynie 30% (marzec 2018)

Kantar MB dla Faktów TVN – 56% badanych popiera zakaz handlu w niedziele, **39% jest przeciwnego zdania** (marzec 2018)

Z badania IBRiS dla „Rzeczpospolitej” wynika, że 34,6 proc. ankietowanych pozytywnie ocenia zakaz handlu, **przeciwko ustawie jest 23%** (maj 2018).

Co należy zrobić z zakazem handlu w niedziele?

KOMPROMIS NOWOCZESNEJ: DWIE WOLNE NIEDZIELE ZAMIAST ZAKAZU

- Przywrócenie wolności handlu w niedzielę
- 17 października 2017 roku Nowoczesna zgłosiła projekt **ustawy gwarantującej pracownikom placówek handlowych dwie niedziele wolne w miesiącu**
- Takie rozwiązanie, bez zakazu handlu, popiera **76% Polaków (Kantar TNS, 20-23 października)**
- Pozwala ono uniknąć negatywnych skutków zakazu handlu, jednocześnie umożliwia uzyskanie oczekiwanych przez pomysłodawców zakazu pozytywne skutki

Monitoring skutków zakazu handlu w niedziele prowadzi Sieć Ekspertcka Lepsza Polska działająca przy Nowoczesnej.

*Podziękowania dla Piotra Olińskiego i Macieja Skrzyneckiego
za pomoc w przygotowaniu prezentacji.*

Kontakt dla mediów i partnerów:

Mateusz Sabat, Członek Zarządu Nowoczesnej, Koordynator Krajowy Sieci Ekspertckiej Lepsza Polska
Tel. kom: +48 696 109 290, e-mail: mateusz.sabat@nowoczesna.org